

Adviesmemo omgaan met stikstofdepositie aanlegfase Ring Utrecht

Aan: Stuurgroep Stikstof / DGMO

Van: Werkgroep Kennis

Advies

Aanleiding

Naar aanleiding van de adviesmemo "Adviesmemo doorrekenen aanlegfase bij HWN projecten" is besloten om de aanlegfase voor o.a. de Ring Utrecht door te rekenen om zo de deposities inzichtelijk te krijgen. Voor de beschrijving van de problematiek welke aanleiding gaf tot deze beslissing wordt verwezen naar dat memo.

Witteveen & Bos heeft in opdracht van het project een inschatting van de verwachte activiteiten gedurende de aanlegfase inzichtelijk gemaakt en de bijbehorende deposities vervolgens doorgerekend. Met deze berekening worden een aantal zaken duidelijk, maar ontstaan ook een aantal vragen waar een beslissing over dient te worden genomen.

Samenvatting rapportage en depositieberekening

Omdat er nog geen aannemer is geselecteerd voor dit project is de uitvoering onzeker. Er kan alleen een inschatting worden gemaakt voor de verwachte inzet van materieel. W&B heeft hiervoor gebruik gemaakt van referentieprojecten (voor bv verwachte vermogensklassen van materieel) en DuboCalc voor de inschatting van materiaal (grond, asfalt, beton, etc). Daarbij zijn twee scenario's gemaakt, een waarbij het materieel voldoet aan de emissie-eisen van STAGE IIIa (invoering 2006 - 2012) en een scenario waarbij het materieel voldoet aan STAGE IV (invoering vanaf 2014). Uitgangspunt is dat het project wordt uitgevoerd van 2023 tot en met 2029, een periode van 7 jaar. De werkzaamheden (en bijbehorende emissies) zijn gelijkmatig verdeeld over deze 7 jaar.

De emissies en bijbehorende deposities zijn berekend met de pre-release van AERIUS Calculator 20. Met name voor Stage IV mobiele werktuigen wijzigen de emissiefactoren tov de vigerende Calculatorversie fors (in negatieve zin), wat tot hogere berekende deposities leidt. Overigens is STAGE IV nog steeds aanzienlijk schoner dan STAGE III. In de tabel hieronder zijn de resultaten samengevat.

	Stage IIIa	Stage IV
Totale Emissie /jaar	23,01 ton NOx/ 29,01 kg Nh3	4,8 ton NOx / 28,95 kg NH3
Aantal N2000 gebieden	122	17
Maximale depositie mol N/ha/jr	0,30	0,06

Dekenproblematiek

Alhoewel de berekende tijdelijke toenames niet bijzonder hoog zijn, betekent de inzet van STAGE III materieel dat in alle Nederlandse N2000 gebieden een depositietoename wordt berekend. Hier is goed de dekenproblematiek te zien; de aanlegfase leidt tot een minimale berekende depositiedeken in het gehele land. Op ongeveer 70 gebieden is de maximale toename 0,01 mol N/ha/jr, en nog eens 35 gebieden is de maximale toename 0,02 mol N/ha/jr.

Inzet van Stage IV materieel leidt tot 5 tot 6 keer lagere emissies en (dus) ook een 5 tot 6 keer lagere depositie, wat resulteert in dat nog maar 17 N2000 gebieden een toename wordt berekend. Ook hier komt de dekenproblematiek terug, waarbij van die 17 gebieden op 10 gebieden een toename van 0,01 N/ha/jr en 6 gebieden een toename van 0,02 mol N/ha/jr wordt berekend.

Realistische inschatting werkzaamheden en emissies

De gehanteerde emissies zijn gebaseerd op inschattingen. Vermoeden is dat deze wel hoog lijken te zijn vergeleken met kentallen en uitgangspunten van andere projecten zoals bv de A7 Houten Hooipolder. Daarom is een second opinion gevraagd van Tauw of de gemodelleerde emissies navolgbaar en dus realistisch zijn. Die wordt op korte termijn verwacht. Te worst-case rekenen kan betekenen dat de beoordeling van deze effecten juist weer onnodig gecompliceerd wordt gemaakt.

Advies:

Wanneer de berekening als navolgbaar en realistisch wordt beschouwd, deze methodiek uitwerken in een algemene handreiking voor HWN projecten.

STAGE IV

Het uitgangspunt dat het project alleen met STAGE IV (of nieuwer) materieel werkt kan betekenen dat – wanneer dit wordt voorgeschreven in de aanbestedingsprocedure – tot hogere kosten kan leiden. Het is echter geen onrealistisch hoge eis die bv leidt tot dat er onvoldoende partijen over blijven om in te schrijven. Op het moment dat de schop in de grond gaat is deze emissienorm immers al weer bijna 10 jaar oud. Het is daarmee een realistisch scenario. Je zou zelfs kunnen stellen dat IIIa onrealistisch worst-case is, omdat dit materieel veelal op moment van start werkzaamheden is afgeschreven.

Advies:

Project rekent voor de aanlegfase met STAGE IV omdat dit het meest realistisch is en de beoordeling sterk vereenvoudigt.

Gelijkmatig verdelen activiteiten en emissies over de aanlegperiode.

Xxx

Advies:

Gelet op de zeer grove inschatting van de emissies en er geen sprake is van piekbelastingen op N2000, kan voor de berekening worden uitgegaan van een gelijkmatige verdeling van de activiteiten over de aanlegperiode.

Beoordelen depositietoenames als gevolg van de aanlegactiviteiten

Tot dusver is de methodiek gehanteerd om de aanlegfase kwalitatief te beschrijven, motvieren dat de gebruiksfase maatgevend is en vervolgens alleen de gebruiksfase passend te beoordelen. Zoals in eerdere memo's en stukken is beschreven lijkt door recente ontwikkelingen (o.a. Hordijk en reacties Cie m.e.r.) onontkoombaar om de aanlegfase niet alleen door te rekenen, maar ook ecologisch te beoordelen in een voortoets of passende beoordeling.

Redenering zeer kleine tijdelijke deposities

Het Rijk (maar ook provincies) heeft voor tijdelijke deposities agv inzet materieel in de aanlegfase een vuistregel opgesteld die als onderbouwing kan dienen om deze in een voortoets op voorhand als niet-significant te beschouwen. Uitgangspunt is een activiteit met maximaal 0,05 mol N/ha/jr over een periode van 2 jaar of een equivalent hiervan¹. De landsadvocaat acht de onderbouwing er van verdedigbaar. De onderbouwing die hier aan te grondslag ligt is echter deels volstrekt nieuwe welke nog niet is getoetst bij de Raad van State en met name bedoeld als eerste stap naar een oplossing te vinden voor dekenproblematiek. Met name voor kleine aanlegprojecten kan het zelfs een volledige oplossing beiden.

Omdat tegenstanders waarschijnlijk alles uit de kast halen bij hun beroepen tegen het nieuwe TB, zal bij gebruik van deze vuistregel ook alles worden gebruikt om deze onderuit te halen. Wanneer deze – ondanks de te verdedigen onderbouwing – zou sneuvelen is de impact fors. Immers alle kleinere aanlegprojecten zijn in feite weer terug bij af en dienen deze toenames weer ecologisch te beoordelen met bijbehorende onderzoekslast. Het wordt daarom niet bijzonder wenselijk geacht deze lijn in te zetten voor dit soort bijzonder in omgeving gevoelig liggende projecten.

Gebiedsspecifiek ecologisch beoordelen

Als alternatief zou de Ring deze beperkte toenames gebiedsspecifiek en habitatspecifiek ecologisch moeten beoordelen, welke land in de natuurrapportage. Gelet op de toenames zullen deze waarschijnlijk in een voortoets achtige beoordeling kunnen blijven en op voorhand worden weggeschreven.

Ook om de uitvoerbaarheid van deze optie te borgen lijkt rekenen met STAGE IV noodzakelijk. Omdat nog steeds sprake is van 17 gebieden met een veelvoud aan habitattypen en leefgebieden en er weinig tijd beschikbaar is, kan wellicht aangesloten worden bij de methodiek die is toegepast bij de passende beoordeling voor Net op zee Hollandse Kust (noord) en (west Alpha)². Hier zijn habitats geclusterd voor natuurtypen (bv duin, hoge zandgronden, laagveenmoerassen, etc) en

¹ bv 0,01 mol N/ha/jr voor 1 jaar of 0,02 mol N/ha/jr voor 5 jaar

² <https://www.tennet.eu/nl/ons-hoogspanningsnet/net-op-zee-projecten-nl/net-op-zee-hollandse-kust-noord-en-west-alpha/>

vervolgens het projecteffect getoetst voor het meeste kritisch habitatype wat het minst gunstig bij ligt. Is de conclusie niet-significant, dan geldt die conclusie ook voor de rest van het cluster.

Advies:

Project beoordeelt de depositietoenames agv de aanlegfase gebieds- en habitatspecifiek en maakt geen gebruik van de generieke vuistregel.